

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

TSHIVENDA LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA U THOMA (FAL)

BAMMBIRI LA VHURARU (P3)

2019

MARAGA: 100

TSHIFHINGA: Awara 2½

Bammbiri ili li na masiatari a 6.

NDAELA NA MAFHUNGOTHANGELI

1. Heḽi bammbiri ḽi na KHETHEKANYO THARU:

KHETHEKANYO YA A: Maanea (50)
KHETHEKANYO YA B: Zwibveledzwa Zwilapfu zwa Vhudavhidzani (30)
KHETHEKANYO YA C: Zwibveledzwa Zwipfufhi zwa Vhudavhidzani/
zwa Tsumbedzi/zwa Mafhungo (20)
2. Fhindulani mbudziso NTHIHI u bva kha khethekanyo INWE na INWE.
3. Nwalani nga luambo lune na khou lingwa ngalwo.
4. Thomani khethekanyo INWE na INWE kha siaṭari LISWA.
5. Ni fanela u pulana (tsumbo: mapa wa muhumbulo/nyolo/tshati ya nyelelo/maipfi a re khii na zwiṅwe), u vhalulula na u sedzulusa mushumo waṅu. Pulane yaṅu i tea u RANGELA maanea.
6. U pulana hoṭhe hu tea u sumbedzwa nga u ralo. Ni eletshedzwa u thutha pulane yoṭhe nga u tala mutalo u buḽekanyaho khayoy.
7. Ni eletshedzwa lwa tshoṭhe uri ni shumise ndangatshifhinga iyi yo anganywaho:

KHETHEKANYO YA A: Henefha kha minetse ya 80
KHETHEKANYO YA B: Henefha kha minetse ya 40
KHETHEKANYO YA C: Henefha kha minetse ya 30
8. Nomborani phindulo dzaṅu sa zwe ṭhoho dza nomboriswa zwone kha bammbiri ḽa mbudziso.
9. Neani phindulo INWE na INWE ṭhoho yo teaho.
10. Musi ni tshi vhala tshivhalo tsha maipfi, maipfi a re kha ṭhoho ye na nanga ha tei u katelwa kha itsho tshivhalo.
11. Nwalani nga vhudele nahone zwi no vhalea.

KHETHEKANYO YA A: MAANEĀ**MBUDZISO 1**

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha dza malo dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṅu vhu vhe maipfi a u bva kha 250 u ya kha 300.

- 1.1 Ndi mishumo ya thebulethe. [50]
- 1.2 Vhurangaphanda havhuḍi. [50]
- 1.3 Zwenezwi ndi tshi tou ri nae gwagwagwa, ha vhuya zwoṭhe zwa murahu. [50]
- 1.4 Zwivhi na zwivhuya zwa u funzea. [50]
- 1.5 Vhafumakadzi vha reila goloi khwiṅe u fhirisa vhanna. Ṭaṭani. [50]
- 1.6 Ṭalelani zwifanyiso zwi tevhelaho nga vhuronwane uri ni ḍo kona u ṅwala maanea ane a anana nazwo. Nangani tshithihi tsha izwo zwifanyiso ni ṅwale ngatsho maanea aṅu. Maanea aṅu ni a ṅee ṭhoho yo teaho:

1.6.1

[Tshi bva kha inthanete]

[50]

1.6.2

[Tshi bva kha inthanete]

[50]

1.6.3

[Tshi bva kha inthanete]

[50]

ṰHANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A: 50

KHETHEKANYO YA B: ZWIBVELEDZWA ZWILAPFU ZWA VHUDAVHIDZANI

MBUDZISO 2

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha n̄a dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṅu vhu vhe maipfi a u bva kha 120 u ya kha 150.

2.1 VHURIFHI HA TSHIOFISI (MBILAELO)

Hu na thekhisi dzi no khou gidima nga luvhilo lwo kalulaho dzi tshi fhira tsini na tshikolo tsha phuraimari ya hune na dzula hone. N̄walelani mudzulaphanda wa dzangano la thekhisi vhurifhi ni tshi khou vhilaela nga ha luvhilo ulwo.

[30]

2.2 NGANEAVHUTSHILO YA MUFU

Muṅwe wa shaka la haṅu o ni sia. Muṅa wo ni humbela u ṅwala nganeavhutshilo ya shaka ilo.

Zwino inwi ṅwalani nganeavhutshilo ine ya do vhaliwa nga duvha la mbulungo.

[30]

2.3 ATHIKILI YA GURANND̄A

Inwi no vha muṅwe wa vhaṅaleli musi tshikolo tsha haṅu tshi tshi rwa na u bubudza tshikolo tsha Zwiada kha mitambo yo fhambanaho i tambiwaho nga vhasidzana na vhatukana.

Inwi ṅwalani athikili ya gurannda nga zwo bvelelaho duvha ilo.

[30]

2.4 MUFHINDULANO

Mukomana waṅu o phakha tshitentsi henefho muvhunduni wa haṅu. No ri ni tshi khou ya u khura hune ha do fhatwa hone n̄du na wana hu na muṅwe a no khou khuravho henefho tshitentsini.

N̄walani mufhindulano we wa vha hone vhukati haṅu na uyo muthu.

[30]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 30

**KHETHEKANYO YA C: ZWIBVELEDZWA ZWIPFUFHI ZWA VHUDAVHIDZANI/
ZWA TSUMBEDZI/ZWA MAFHUNGO**

MBUDZISO 3

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha tharu dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yanu vhu tea u vha maipfi a u bva kha 80 u ya kha 100.

3.1 FULAYASI

Nwalani fulayasi ni tshi khou andadza mbekanyamushumo ya pfunzo dza nga masiari tshikoloni tsha hanu kha nwedzi wa Thangule. [20]

3.2 GARATA YA POSWO

Makhadzi wanu vho shudufhadziwa nga nwana wa musidzana vhege yo fhelaho.
Inwi nwalani garata ya poswo ni tshi khou vha fhululedza kha mpho iyo. [20]

3.3 NDAELA

Khonani yanu o feila gireidi ya 12 mahola, zwo mu vhaisa vhukuma zwa naniswa nge inwi na phasa na mu sia kha murole uyo.
Mu nwaleteni ndaela dzine a tea u dzi shumisa uri a phase mulingo. [20]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C: 20
MARAGAGUTE: 100